

کنج قملد

ارنه بیشهه بـ الشـاـبـهـ اـرـهـ ، غـلـسـیـ ، بـجـمـعـهـ

صـوـ: ۱۳۷ کـانـونـ اـولـ اوـجـنـیـ جـلـهـ

یکی لسان

[یکی لسان دار ایضاع در والدی اوی اویزه بـ تـرـهـ خـانـیـ بـحـرـلـهـ زـکـرـهـ «اسـنـاجـ»
کـنـاـنـهـ کـنـجـ اوـیـلـهـ زـرـهـ شـرـاـسـیـ سـلـجـانـهـ بـلـکـ رـبـرـجـیـ بـوـاـدـهـ :]
غـزـیـزـ مـسـلـکـداـشـلـرـ ؟

«یکی لسان » حقنده کـیـ فـکـرـلـهـیـ صـورـمـقـاوـرـهـ کـوـزـمـشـ اوـلـدـیـگـرـ کـتـابـ وـمـکـوـبـ
وقـمـکـ يـكـ سـرـسـرـیـ ؛ يـكـ پـهـوـشـ بـرـصـورـتـهـ اوـتـهـ بـرـیـهـ مـرـرـ بـاـنـهـ بـوـکـونـ
آـلـهـ بـیـلـدـ .

لـسانـلـکـ بـرـ طـافـ تـکـامـلـهـ مـعـرـوضـ قـالـهـرـقـ اـسـتـحـالـهـیـ اوـغـ اـدـقـلـهـ اـنـکـارـ قـوـلـ اـیـزـ ،
فـیـ بـرـ حـقـیـقـتـدـرـ ، بـنـاهـ عـلـیـهـ لـسانـلـهـ کـیـ بـوـاسـتـحـالـهـیـ تـسـرـیـعـ اـیـدـهـ بـیـلـهـ جـلـکـ قـدـرـ مـتـینـ بـرـ
ذـکـایـهـ ، بـوـرـوـلـازـ بـرـسـعـیـ مـالـکـ اوـلـانـلـکـ بـوـکـاتـشـبـتـ اـیـتـمـیـ ضـرـورـیـ وـجـبـورـیدـ . معـهـ ،
التـأـسـفـ بـوـیـلـهـ بـوـذـکـادـنـ نـصـیـمـ بـوـقـدـرـ ، بـوـنـصـیـسـرـلـکـ اـیـچـنـدـهـ سـلـانـیـکـ منـورـ کـنـجـلـرـلـهـ مـتـنـ
دـمـاغـلـیـهـ عـیـنـیـ خـوـمـرـیـ آـتـمـیـهـ جـغـنـیـ حـسـ اـیـدـیـوـرـمـ ، بـوـبـوـکـ آـتـیـهـ مـزـنـیـعـیـ اوـنـهـ
ترـکـ اـیـلـهـ بـالـکـنـ تـقـدـیرـ وـغـبـطـهـ اـیـلـیـوـرـمـ .

برـلـسانـ باـشـقـهـ لـسانـلـرـدـنـ آـلـدـیـنـ کـلـمـلـیـ بـیـلـهـ شـیـوهـ وـاـفـدـهـسـنـ کـوـرـهـ تـبـدـیـلـ اـیـدـهـ بـیـلـهـ .

کنج قلمار

لیدرک حقیقی بر اسان او له بیلین . یوچه غیر منظم ، تیرنیشیلی چیقتیلی بر خلیطه دن باشهه بر شی او له ماز . بو کا قانع اولان بر ذات اجنبی ترکیلرک ، ادانلرک ، جعلرک لسانه او لدقنلری کبی کیرمه سه راضی او له ماز . اکر لسانی تصفیه مجبوری تنده ایسه کر ، - فی الحقيقة بولزومی بر مجبوری تدر . - فارسی و عربی قاعده لری طرد و بعد ایمه کر لازمه دندر .

عنانیجه نک بنه اعتباریه تمامیله عربجه نک ضدی او لدیعه قانع ؛ بزم اسان بنیه سیله فارسی به تقرب ایده بیلیر . مع ما فیه بو ، اونک عجمجه یه تابع اولما سی انتاج ایده من . عنانیجه زمانک جریانیه کدیسنه بول آچش ، باشی باشه بر لساندر ، عضویانی عربیجه ، و فارسی گله لردن مشکلدر . بونی بز ، عنانیله بخسیه بیله جک برمانده ز ، بونلری بزم کندی گله لرمن کبی قبول ایده در ، کندی قاعده لر منه او زرلرنده بیوری ، ایسته دیکمز کی تصرف ایده در .

اساساً کوکاری باشهه لسانلره تماس ایمین بر لسان یوق کیدر . بالکز عربیجه ، فارسی گله لر آتیه رق بینه چاغانایجه ، ترکنجه ، توغانایجه . گله لرک قول لانیله مانه طرفدار دکم ، او له مام .

بو صورته حرکت ؛ لسانک طبیعی جریانه مانع اولق ، زمان ای پک اجنی بر شکل اکتساب ایمین او لان اساسی لسانه عودت ایلک ، بنه اجنبی لکه قارشولا شقیدیکدر . لسانمزره داخل اولش او لان عربیجه لری ، فارسی لری کندی مانز تلقی ایده در ، بالکز بونلرک قاعده لری لسانمزرد دفع ایلر ، ایله لریه بیلیر .

عواطف بعضی گله لری تور چه نک تلفظه عاده آهنکه او دیده رق تبدیل ایمین او لمه لرینه کانیجه بو گله لری ده عواطف تلطف ایتدکاری کی قبول ایتلیدر . او صورته قول ایلک تکامل ایمین او لانلری زمانک چکمه سیله تکامل جات او لان لره علاوه ایمک دیمکدر که بوندن معقول ، بوندن طبیعی بر شی او له ماز طنده دم .

عنز مسلک داشلر ، مطالعات بوسکرده اوللله بر ابر تحدیقات لسانیه فابر اعتباشه وذ کامک ، متأملک فقدانیله کیه میورم . بنه نسل ساقک میرانیله افر یازمه موفق او له بیلیور . بنم کبی کهنه لکه مربوط او لان بزوالیه آجر ، آجدیغکر بیوبلدہ ایلرلر ، ماضی مربوط و ماضی پرست او لانلری ازز ، بود بخت مت لسانی تودیع ایده در ، استقبالی نامین ایمین او لور سکر .

بر ملتک وطنپور او لسانده لسانک پک بیوبلک تائیری وارد در . بیووظیفة وطنپورانه سیم بر اعتباشه ایغا ایده دیکم ، ایده دم جکم ایچون بدختم . حیان بنم کبی حسیانه افکار زانلرلری آرمده ده جالقانان ، دامغا حسنه مغلوب او لان لره آجیايدر .

احترامات

۱۳۲۷ آگوستوس

کنج قلمار

بکی لسانه حکایه

بسم

تورک چوجوغى

محرری : عمر سیف الدین

« وطن : نه تورکیه در تورکاره ، نه تورکستان ،
وطن بیوبلک و مؤبد بر او لکمکد : توران ... »

بو سرین و قرانق ایلول کیجه سنک بیلیدنیز سرمسایی آلتنده مایوس و مضری
سلانیک ، صانک کوندو زکی نایا شلردن ، هیجانلردن ، کور و تولردن بورولش کبی با بغین
واسکن او بیور دی ، ریختیم تهایدی ... او لیمیوس بالاسک ، قیرستالک ، بیلاندید بالاسک ، دیکر کوچولک غازی سیلوك

لامباری چوقدن سو نشدی . قاتولیک کایسیه سنک حاکم و مستولی چا کی ساعت او جی و ور بیور ،
حدتی بر اهشکله بعضی یا واشانه درق ، بعضی جوشواراق دوام ایدن حریص طینی قرا نلقه
بیلیور ، آلتونی اقتصاد و منفعت رویاری کوردن مسترجع یهودی محله لرینک او زرنده
دالغالانیور ، صوکرا تایوقاریله ، مرد و سیز تورک محلمه سنک صیق و کنیش چاتلرینه
دوغر و یوکله لیور دی . کناره چاربان سیاه کوپوکای دیکز ، هوا گازلرینک دونوق ضیارلردن
اوچان بولوم رنکنده تورلرک ایچنده ، کدر و الم صداری چیقارارق آغلایور ، صانک
بو بیاتی کور و عین ، بو ، صاحبت آچق و مادی افتقی ، بیاض و موریسلی او لیب
داغلری ، او ماضی و اساطیر وطنی یوتان ، یوق ایدن موقع عدمک ... بوسیاه و مفترس
کیجه نک کیزی کینلری فاش ایمک ایستیور دی . براز تونده ، تراموای یونی
تمیر ایچون بیغیلیمش پارکه طاشلرینک ایله بیستنده ، دیکه اینه کوچوک
مردیوه نک باشنده ، حرکتیز و جسم بر کولکه دیم دیک دور و بیور ، او کنده کی
قوروقون قرانلرک ده دینلکلرنده فلک بر حیات و جهارت نوری کی دولاشان ،
کورونز دوشانلری آرایان بیوبلک کوزی ، قارابورونک بروزو کوتوری سیرایدیور دی .
او قادر دالغین ایدیکه بکھینک ایکنچی جاده ده کی یا یا قالدیرمته انظامامز فاصه لرله
اینهن صوابیسی ، کچ وقت یشیل ماصادن دون زنکن واجنی قومار جیلرک عجول اراه .
ریخی دویور ، لاستیک تکراکلی لاندو لر ایچنده کنیش و بیوکل شاقله لرینک آتنه
او شومش کبی بوزیلن یاریم کیجه لک سرخوش عاشقلریه دوداگه دوداگه نو بیوشنرک سکن
آریستلرک ، مدنی و نجیب غریب و حشی تور کیه بر هدیه سی او لان بوکار و ممتاز
اور و سیورلک هارسز ققهه لری ایشیتیور دی . کویا بر قصی ازیمک دیکز حالتده ،
ایاقرینک دیننده فیشیدایان بو کشیف و عمومی قرانق کوزلرندن روچه کریسیور ، بوتون
دامار لرینه بیلیور ، قلبه دلو بیور ، شعوری مهیم بیوقله دوندی بیور دی . بو یوقان

کنج قلمرو

قارشیستنده اودانما روحیله سجده ایدردی . دوقوز سنه در ماصونتی ...، مفرط و محکم
قبول ایمز بر سالکی اولدینی فران ماصونلقدن باشقا دنیاده بر حقیقت او له مایاچغنه بوتون
و جهانبله قاعته ایدردی . نه عننه ، نهماضی ، نهوطن ، نه قومیت طابیردی . عرق
و محیط نظریه سنی ، روحی و فکری خسته بوتون زواللیلر کی انکاره قالقاردی . نه اولدینی
وضوح الیه بیلدیکی بر غایه ، « فضیلت و انسانیت » فکری ، معین و ثابت معنای اولمایان
بو عمومی و همین ایکی کله بوتون منطقله ، بوتون معاقابله ، بوتون فلاره بوتون حقیقتله
عصیان ایدن بیرحسی و وحشی بردن کی ، دماغعنی صخوره اوغر آتش ، روحی قتل ایتش
اوئی متحرک و یاشار بر جسد خالنده بر افشدی ، اوت او ، درنده اوج بوجوشی یهودی
و له وائتن اولان صادق قارداشلری و قمارادرلری او استنده همین بر تفوذه واعتباره مالک ، غایت
معصب بر ماصونتی ! یقینه « غر انمهتر » بیله او لاچقدی لبردن :

دیدی صانکه بوقارانقلبدن چیان کورونز برآل قلینه آتشدن برخچر صابلامشده؛ هم سلا نیکدکی ایتالیان ماصون لو جاسه منسوبی دی... بونی خاطر لامق بونون موجودیتی صارضدی، صو کرا ینه دوشونه مک باشладی، تولویورم ظن ایندی . بالکتر قلینک نکیدن صیحاق بر زهره دولایعی، کوکنک پارچالانحاج کی آجیدیعی دویبوردی محل وقاریغ بربریته فاریشاراق هذیان حالتنه هجوم ادیور، هجهول بر آینز طرفدن نولاقلیره فیصلدا نیورمش کی رابطه سر بر جوق و قفلن غفلنندن پکیود، بردن رویی، حیی، فکری، وجدانی، ادرا کی دیکشیور، طوتوش دوری محیی بر حانوی از افعو از تدور:

— آخ، السایته خدمت ایدن اور ویاللر !... دیه سویله نیوردی. آور پالیلرک اولدن اهیت ویرمدیکی، حتی بعضی بلک طبیعی بولدیفی حرکتلری آسزین عقلنه کلیوردی. ایللر دفعه فرانسی خاطر لادی، داما فضیله، السایته خدمت ایتدیکنی هایقیران بوملت بوز سندر آفریقای قانه بیواپور، سحر انگ سلاحرمز، صاف، معصوم، مولس، خلوق و اصیل اولاداری مترالیوں لرله بولدوریپور، آسوده شهرلری، ساکن یووالری سریع آتشی طوبیله بیقور، بیچ بر قاحی اولمايان قوجا برملی اسبریاپور، وطنلری، مالرلری چالیور؛ عرضلری جایلنر، روجارلری ضبط ایدیپوردی، جزایر، تونس، سحرای کیر، سنه غامبی، مادا غاشفار والخ.... صوک قشح ایستکلاری یره، زوالالی فالسله اور و پادکی کندی وطنلریک. یکرمی ملندن زیاده بر اراضی یه صاحب اولمش بولونیپورلردى. بوعگدار اور و پانک سطحی انجق اون میلیون کیلو متره مربعی ایدی. حالبوکه آفریقاده کی فرانسیز مستملکسی اون میلیون اوچ یوز بیک کیلو متره !...، السایته فرانسیز لردن دھا زیاده خدمت

اینچنده بر آن ، سرمه و حسیز ، غائب اولور کن فارابورون بروزوکتورینتک بردن ظهوری او بیوشوق دماغنده یک و بکله نیلمز معلم الوه ندیریور ، اونی دوشونمکه سوق ایدیوردی . بوزوالی متفرگ کولکه غایت حقتم بر کنج ، مهندس کنعنان بک ایدی . . . اجنی وله وانن محفلنده ، تعصب و حبیوالق دینیلن تور کلکدن نفرتیله ، تور کلکه یعنی مدیتسز- لکه قارشی اولان غرضیله ، آور و پا معاشرت قاعده ملوانه مک و قوف و مهارتیله ، ناز کلکلیه ، شن و شو خلیغله مشهوردی . تحصیلی پارسدے پیترمشدی . اون ، بر سنه اول هملکته دونجه - هر یار - دن کان کی اوده - دولغون بر معامله ازمیره کیتمش ، اوراده عاشق اولدینی کوزل بر ایتالیان قیزیله ازدواج اینشدی . . .

... ایشته بوکیجه همیا پاجنونی بیله میوردی ! فرق سکر ساعتک شیع و اینا سلیمانیا فاتحه
سیگنلری سنه دوقوئندی . ایک دفعه دبوده کی یالیسنک اوکنه قادر کنده . فقط ایجری
کرده مدی . تکرار آزابیه آزادی . دوندی . لغتلردن قایچان برخانی ، آرقا شدن قو .
شولان بر جرم کی قرانق سوقا قاره غائب اولق ایسته دی . دولاشدی ، دولاشدی .
تکرار ریختمه چیقدی . خیرسز آدمیرله دیکن کاریه کلده ، اویقوده کرمن بر آدام
طوریله : — ه ناصا اولور ؟ ه ناصل اولور ؟

تنده ویرلشیدی . مشروطیت اعلان ایدینجه سوزده بوقرار تأخیر ایدلدي . حابوک بو تأخیر تمايمه يالاندی بزی دنیابوzenن فالذير مق ايجون چيزملن بالان دور و بوردي ؛
بوسنه هر سک زورله آندی . مسئله اي ، ينه باقیدي : ما کدونیام-مهله اي ، آرناودهان
مسئله اي ، کرييد مسئله اي ، بوغازلر مسئله اي ، شرق آناتولي-مهله اي ، مهده بو تاما
مسئله اي ، عراق مسئله اي ، سوريانك استقلالي مسئله اي ، عربستان مسئله اي والخ....
بومسئله اي اور وپايلر بوربر حل ايده جكاردي . بالکر هيستك مناسب و قتلري ينكه .
بورلردي بونلوري سرعاشه دوشونات ينهي دونير بور ، اوئي آصيلمع ايجون
اييه دوغو و بوريسن ، جلاذك ساطري آنته باشنى اوزانان معصوم ديدىيغى اومتوكل ،
اميدسز ، فقط تجيز قورقو ايله تيتردى بوردي . وجودنده هيچ قوت فالمادىيغى حس
ايدىبور ، سېسىز كوز ياشلىلە ئاغلامق ، دىكزە ، بوازىش عدم كىچىسە آتسىلمق ، محو
اولىق ايستوردى . ايشه طرابلس مسئله ستك حل زمانى كشكى . اوهد هركس كى
بونك فرقىدە اولمامش ، او بوركى خىچرلەن بىآدامك اوياناراق ، اىكن نه اوالدىيغى اىلا .
ميارق بولىسى كېي ، حس و خاكىمىنى بىدن غائب ايتىشى . باشى فنا حالده آغزىبور ،
شقاقلىرنى فاللىرىك اوغولدا ياراق بىكىتكى ايشىدىبور ، قالشىسىدەكى قوزغۇن و نەياقىزى
قرانلغە باقىوردى . قارا بورونك پروزوكتورى تىكار دوغىدى . بو ، او زون و منور
برخطى . سربيع برداڭە چىزدى . او لېپە دېكىلەي . شىمد كوزلرى بوافقى نورە
دىلىور ، بونورك اىچىندى ماوى دىكزىي ، اچىق سايسىلە ، سوئىلى قافعە سىلە ، بىياض مازارەلىلە ،
لطف و ساده اولرىلە ، يوكسە حكومت سرايسىلە ، منشە خەلەست خاغنەدى يىشىل خورما
اور مانسلە طرابلسخانلى كورو بوردى .

آلچاق دوشان بوكوزد مملکتی طوبه طوتش ، ضبطه قالمشدی . واورتاده هیچ
بر سبب یوقدی . بود رجه قالا و دنی بر تجاوزه کیمـر جـسـار اـیدـیـورـلـرـی ؛ بـومـلـتـکـ
ایـچـنـهـ نـامـوـلـ اـنـسـانـ یـوقـیدـی ؛ بـومـلـتـ باـشـدنـ آـشـاغـیـهـ قـادـارـ فـورـصـانـیـدـی ؛ حـکـومـتـلـرـیـ
برـاخـلـاقـهـ ، بـروـجـانـهـ صـاحـبـ اـنـسـانـلـرـدـنـ مـرـکـ دـکـلـیدـی ؛ . . . دـوـشـونـیـورـدـیـ
بـروـزـوـکـتـورـکـ نـورـیـ تـکـارـ سـونـدـیـ . اـفـقـ وـبـاـخـ طـراـبـلـسـ خـیـالـیـ غـائبـ اـولـهـ . كـوزـ .
لـرـیـ يـهـ قـرـالـقـلـرـدـهـ قـالـدـیـ . . . اـیـتـالـیـ يـاشـ وـکـلـ جـیـوـاتـیـ ، خـارـجـیـ نـاظـرـیـ سـانـ جـوـ .
لـیـلـانـوسـدـ ، اـورـوـپـادـهـ حـکـومـتـ آـدـامـلـیـتـنـ چـوـغـیـ کـیـ ، مـاسـونـ دـکـلـیدـلـرـیـ ؛ . . . شـهـرـتـلـیـ
غـرانـهـ تـرـیـلـرـیـ ، مـاصـونـ حـکـمـدارـلـرـیـ ، مـاصـونـ بـرـنـسـلـرـیـ ، مـاصـونـ لـورـدـلـرـیـ ، مـاصـونـ
مـیـلـیـوـرـلـرـیـلـهـ «ـيـالـكـ اـسـایـتـ ، باـشـقاـ بـرـتـیـ یـوقـ !ـ» دـیـینـ فـرـانـ مـاصـونـقـ شـیـمـدـیـ نـزـمـدـهـ
ایـدـیـ ؛ . . . باـشـ دـوـنـیـورـدـیـ . دـوـشـهـ جـکـمـ ظـنـ اـیـتـدـیـ . بـرـ آـرـ کـیـرـ چـیـلـیدـیـ . بـوـقـارـیـ
دوـغـ وـبـوـرـیـمـکـ باـشـلـادـدـیـ . يـانـدـنـ چـکـ دـورـیـهـنـ بـوـلـیـسـیـ «ـکـمـدـرـ بـوـ ؛ـ» کـیـ بـوـزـیـهـ
بـاقـورـدـیـ . بـوـنـ حـیـاتـنـهـ مـقـادـرـهـ نـاـقـارـهـ یـاـ کـلـشـ وـجـورـوـکـ فـکـرـلـهـ آـلـانـدـیـغـیـ ؛ قـوـمـیـسـلـلـکـ ،

اینک فکر نده بولونان انکلیز لرک یالکز آفریقاده کی مستملکتی اون میلیون کیلو متراه
مر بعندن برآزآ کیکدی . بروقتلر ، عمومی صلح دهن اک چوچ بحث ایدلیکی زمان ،
مشر وطیه ، حتی جمهوریه مالک اک منظم اداره ای کوچوک ، فقط غایت ناموسلا بر
حکومت جنگلک اوژرنه آچ و قودورمش بر جیوان کی آتیلمش ، اونی چاطیر ، چاطیر پارا -
لایاداق یوئشـی ، زوالی ترانسواک یالکز بر کنایه واردی : زنکنکی ، التون
معدن سنک بول بولونسی ! ... آلامانیا ، اسپانیا ، حتی پورتہ کیز و پیچانلک ده جسم
مستملکتی لری واردی . ایشته آفریقا تقسیم او لو نشیدی . بوه اوقدار آشکار دیدک ...
قوجا قطعه ده آنجاق جبش ولیرا کی براکی یرلی و مستقل حکومت جنگلک شدی . ایتالیا به ده
مستملکتی دار کلشـی شیمدی بکله نیمهین ، امید و تختیل او لو نمایان بر دقيقه ده
طرابله صالدری یور ، الی سنه در سورمن « آفریقایی لاتینه شدیرمک » فاجعه سنک صوک
برده سی آجیور ، یاخود قایابوردی ! بوناصل انسانیت ایدی ؟ بوان ایتک و حشیلکدن ،
باربار لقندن ، یام یاملقدن هفرقی واردی ؟ ... سلاحزس آفریقایی تکامیله ضبط ایدمن
بویر تھی ، انصافز ، مدھش آورو پالیر آسیایی ده پایلاشیبورلر ، بو تجاوز لریه صویوق
قالله : « شرق مسئله سی ! » دیبورلر دی . میلیون نلرجه آدامی انسان یرمه سایبورلر ،
اونلره حیوان لردن داهما آشاغی معامله ایدیبورلر دی . کندی مملکت نده یالانجقدن کولونج
انسانیتلر کوسترهن ، شفقت بازار لری ، شفقت مؤسسه لری تأسیس ؟ حتی حیوان لری حایه
جعيتلری تشکیل ایدمن بودولان دیر تھی ، آچاق آورو پالیر بزو الی چین ، اهالی سنک صحت
واعفتی ، نسلنک استقبالی محافظه ایچون آفیونی من ایدنجه ، بردن قودور و بورلر ، بوتون
آل جالری میدانه جیقاریور : « تخارتمزه زیان کاير !!! » دیمه بوطالعسز حکومتی
صقیشیدریبور ، قور قودو بورلر ، تکرار آفیونه مساعده ایدتیریبورلر دی تجا-
ر تلنی اوج یوز میلیون انسانک صحت و عافتیند ، استقبالن داهما قیمتی کو زیبورلر ، اوج
یوز میلیون چیلی به مملکتلر نده کی کویکر قادر اهیت و برمیورلر دی . انکلتزه هندستانک
فانی آمیور ، بوتون خزی سلرخی آورو یاه طاشیور ، ایکی یوز دو قسان بش میلیون انسانی
خدمت تھی حیوان لری ، یعنی آت و اشک کی ، هر چقدر محروم ، کندی حیابنه چالیشیدریبور ،
رسیا توک یور دینی عقله کلز غدار افرانلره چیکنے یور ؟ انکلتزه ایله ، اوج بیک سنه در
یاشایان فدم برمائی ، ویران اولان ایرانی خربه دن سیلک ، یزیوز ندن فالکلر مرق ایچون
اتفاق ایدیبورلر دی تور کنه تک تقسیمه محقق دی ! چونکه آسیا یاغاسنه اونی
انکل کو زیبورلر دی ، او لا اونی ضعیف برافق ، مو ایمک لازم دی . هان بر عصر اول
آورو پالیر علمیزه قالقم شلر ، ناو ارینده دونا نامنی یاقاراق یونانستانی ایجاد ایششار دی ،
رومایانی ، صربستان ، قارا داغ ، بلغارستان ، شرق روم ایلی ؟ جزار ، تونس ، قبریس ،
مصر ، سودان یا محاله ری یز بولی تعقب ایش ، نهایت صوک اعدام قرار امن رو و ال ملاقا .

کنج قلمر

میتیز لک «ین الملایتیجیلک و ماصونلوق» خولیاسنک بر آز دوشونه بیلهن بر آدامی هو .
نکور هونکور آغلاداچق درجه کولنج بر بودلاق اولدانق اولدینی آکیبور ، ایسته میهولک
ایچندن :

— بن نهم
دیمه کندی کندینه سوریبور ، فقط :

— تورک !
دیمک جارت ایده میور ، شیدی به قادر رو حی ضبط اولوئش فیمسز بر جسددن
باشقابرشی اولمادیغی ادرالک ایله حدتندن او تاناماسنند آغلامق ایسته بوردی . اوده
تورکلری دنیا بوزنن قالدیرمچ ایچون بر برزیله تمامیله اتفاق ایش اولان آوروپالیلرک
ناچیز بر قولی ، مطبع بر خدمتیجیسی ، مملوک بر کوهاسی دلکلیدی ؟ آوروپالیلره ؟ آوروپا .
لیلرک عادتلرینه ، عنقه لرینه ، تریبه لرینه ، معاشر تارینه ، محبعلرینه طابیبور .
میندی ؟ اجنبیلردن آلدیق اهمیتیز بر زنان ، بر مادالیا اوپی ناصل دمل کی سونخندن
چیلدرتیز و افخار ایتدیریدی ؟ ..

تورکلری ، تورکلرک وطنی مسئله تقسیم ایدوب تقسیط ایله مادی اولاراق
پارچالامقه چالیشان بوجاغی و دویماز آوروپالیلر معنوی ھوملریخی ده اهل ایمیورلردي .
لسانلری ، معازفلاری ، اخلاقلری ، تریبه لرینی ، عادتلری نشر ایله بر عصردن برى
ایچمزده بالکز اسلدی « تورک و شرقی » قالش مدهش بر « رنکسز اردوسی » تشکل
ایمیورلر ، بو « رنکسز » لره شکیمه منه صالحیریبورلر ، بزی ضعیفله تیبورلر ، ملت
وتورکلک فکری فران ماصونلوق افسانه سیله بوجاغیبورلردي . دونه کانجه یه قادر کرد .
بى بىله :

— تورک !

دیمک سیقیلمیورمیدی ؛ وبو ملکتند کندیسی کی تاریخنک بوجاکلکنی ، ماضیستك
شرفنی ، دهدلریستک شاتی بیلمین ، انکار ایدن میتندن او تانان مقادار آوروپالی لاشمش
رنکسز واردی ؛ دوشونیبور و خیزی خیزی کیدیبوردی . کومروک آرقانه ، پی
آبارقانلرک حذاسه کشیدی .

زمه کیدیبورم :

دیدی . صباحه انجاق بر قاج ساعت واردی . بو کجه یاتماچق میدی ؟ فقط نزدده
یاتماچق دیدی ؛ اویی ، پالیسی خاطر لایجه صویق بر تیزمه دویدی . اورایه ناصل کیده .
جگدی ؛ آرتیق او اوه کیره رسه نفرت وحدتندن ؛ ام وندامتندن نولیه جکمیدی ؟ تکرار
دوندی . بینی صولانش ده قافاسنک جدارلرینه چاربیورمک کی ، هر آدیده باشننده

نچ قلمر

دایانیلماز بر آچی دو بیویوردی . بیو رودی و شمور ستر بور حركتله سپلاندید بالاسنک اوکنه
کادی . جامیل قابودن کورینه آیدینلوق و طاش قوریدورک نهایتنده بر منهاله او زرنده
غارصون او بیو قابوردی . چاک دو که منه باصای . غارصون بردن او باندی . و چاپوک آدمیلره
قاپویه کادی . آچدی . بوءه قیریشلی ، فرق یاشنده تخمن او لوئور بر رومدی .

— اودا وارمی ؟
دیه صوردی . غارصون آکلامامش کی بوزینه باقدی . سوزده تو رکه بیلمیوردی .
بر آز ترددن صوکرا :

— مالیستا
دیدی . فقط قارشیسند کنک روحیه بیلمدیکنی انتقال ایدنجه تکرار ایدنجه بیلمیوردی
فرانسز جاسیله علاوه ایتدی :

— ایلیا ، ایلیا ، وویه زانته !
مر من باساماقلی مر دیومنک باشنه کانجه غارصون کېریده قالدی . ينه اویالکز سلانیک
محصوص اولان بوزوق ویا کاش یهودی فرانسز جاسیله : « سز چیقکر موسی » بوقارده
او داکر کوستریله جک دیدی . بردوکمیه باصدی . بوقارده بزیلک چالدینی
ایشیدیلر کی اوالدی . مر دیوهنی بواش بواش چیقور ، باشنىڭ اغرسیسندن کوزلری
قاپانیوردی . کندیسی او رنادمکی صاونک اچیق قابوی او كنده بولادی . ایچرده غایت
شاری صاچلى ، بیاض انوابیلی براوروپالی قادینله باشی اچیق وأسرم ، بردیقانلى قوتوشیبور ،
وکولوشیبورلردى . کوزلری اوغوشدرارق کان قوتلى چىرکىن ویعیزیز غارصون
اوپی صاخ طرده تک یاتاقلی او دالردن بىزىه کوتوردی . چىك و بیاض ایدىلنى سوند .
بروب بالکز قالنجه آرقامی اوستى قاریولایه او زاندی . صویونغه ، حتی فوطلنلری
چیقارمغه طافقی بوقدى . کوزلرین قابادی . قولرلری باشنىڭ اوسته چاراز واری
قویدی .

او بیامیور ، باشنىڭ زو غلادیغى دو بیور ، اوپی دوشونیوردی ؛ احتمال زوجه سی
بو آقشام اوپی بکله میش ؛ وکیم بیلیر نهقادار مراق ایتشدی . اما ناصل کیدمچکدی . فرق
سکر ساعتدر بریزی تعقیب ایدن و قمارلار ، خېلر ، اوپی شاشیرتىش ، موجودىتى ،
روحى دیکىشىرلەش ، محاکمه بىریشان ایشىدی . شىمدى نهقادار مشکل رمۇقۇدە قىلدى ...
حقاراتك ، تېجاوزك ، اعتاھك شىدتندن آئىزىن اويانان ملت ایتالیان مکتبىك ، آجىتەستك ،
خستاخانەستك ، سەتى قونسۇلۇسخانەستك ازمالىرى بارچالا مش ، باراق دىزە کېرىنى
قىرمىش ، سانچاقارنى بىر تىش ، ھېجانلى تمايشلرلە ياشىدى . نه قادر ایتالیان وارسە شەھەزەپسى
قووچلا جىدى . ایتالیان دوستى کورىھە جات بىر تۈرك شەھەزە لەتار ئەنچەنە تەخىر
اولماچق ، مەتكەندن دىشادى چىقاڑىلا جىدى
باشنىڭ آغرسىسندن کوزلری ياشادى بیور ، آفاققى کی او لوئوردی . بوزى قويون

آوروپالیلر طرفدن تقسیم ایدلکدن صوکرا هیچ شبه سر روم ایلی و آناتولیلده تورک نامی آلتندہ یاشایان اون یدی میلیون روم ایسکی دینلرینه دونه جک ، خرسینان اولا . جقلردى . . . موسیو ویتالیس بولیه آکلانیور ، بوتون تورکیده سلطانلک عالیه سدن باشقا تورک بر فامیلا اولمیغی ، وحشی بون عقلی ایرمن معلوماتی تورکلرکده اعتراض ایتدی . کلریزی علاوه ایدیبور ، غر ازیا شاشیور ، وسوینیوردی . کنعنان تکرار دعوت ایدلی . بوم صالحملر یاندہ آچیلی . تاریخلریله ، ائرلریله ، عنعنلرلریله ، قهرمانلقلرلریله شهر قازان ، داهابیسیلر زماننده غرنه اوشوشمکه باشلایان میلیونلرجه تورکی ، قارامانلیلری ، سلچوقیلری ، آق قوبولنلوری ، قارا گیلرلری اونوداراق ، عنعنان خاندانلک ظهورنندن بر قاج سنه اول روم ایلی بیه ، واردار وادیسنه چکن ھادر تورکلرک وجودیی انکار ایدمک اوهد تورکیده هیچ تورک بولونمیغی تصدیق ایستدی .

بابا قیز خیاللرلریله کنعنان روم اولارق قبول ایتدکدن صوکرا ازدواجی افاده امکا . نسر کورمدیر . موسیو ویتالیس ایکی سنه اول ٹولی یابانلدن کنعنانه اون بش بیک لیرالق بر میراث فالدیغی اوکرمه نمشدی . بومهم بر پارا ایدی ، خصوصیله تورکیده صوکرا شرق مسئله می حل ایدلنجه ، یعنی تورکیه آوروپالیلر طرفدن پارچا پارچا تقسیم ایدلنجه آڭ بویوك موقعلری بولیه کنعنان کی متفنن ، آوروپاده تحصیل کوردمش ، یرلیلرک روحنه واقف ، مقدر اداملر اشغال ایده جکدی . اوت غر ازیانلک طالی ایدی موسیو ویتالیس ازدواجه مساعد کوروندی . لکن بر رفاقت اهمیت شرطی واردی : کنعنان ازدواجden اول ایرادلری صنایعچق ، قیزینه بش بیک لیرا ویرله جک ، تورک عادتلرینه صادق قالمش منصب اقربالرلریله آصلا مناسب والفتنه بولونیاجق ، دوغاجق چوچوقلاری ایتالیان تریه می کورمه جک ، ایتالیان اولاچق غر ازیا هر خصوصده سربست بولونیاجق کنديسته بعضاً تشنارنده قولانلیتمق اچجون ، بورج کی ، بش بیک لیرا ویرله جک ! کنعنان همان استانلوله کیتش ، صانیلاجق شلری صانش ، بوتون شر طلری قبول ایدمک غر ازیا ایله بر له شمشدی . ایکی سنه ایچنده بور آسته ایکی ارکا چوجنی اویلدشی . غایت معیوددی . ایتالیان عادتی تعقب ایدمک چوچقداری نومرو ایله چاغریبورلر : « پرمیا سه قوندو ! » دیبورلردى . سه قوندو ایکی سنه اول خسته لامش و تولشیدی . شمدى يالکز پرمیا ایله قانشلاردى موسیو ویتالیس مشروطتک اعلانلدن صوکرا تورکیده ایشلرک ای کیتمیه جکنی و هم ایدمک بیکلرلرچه لیرا ایله اون پارامز کلدیکی ایتالیا به کیتمشدى . اورادم بر چفتلک آمش ، ایشدن ال چکمشدی . قیزینه و دامادینه هر هفته بر قارت بوستان و هر آی اووزون بر مکتب کونه دیبورلردى عجا بوجا جوازك اوژزینه نمل یازاجق ، ایتالیان آرماداسنک غلبه سقی ، ایتالیان عسکر . ینک قهرمانلقلری ناصول مدد ایده جکدی . کنعنان بیلەدیکی بریرنندن یارالامش کی یوزنی بوروش دوردی . اویوپامیوردی

دوندی . اوکنه زوجه می ، چوجنی ، اوی کایوردی . او هیچ بولیه بر کونی دوشونه . مش ، بو آنه قادر مسعود یاشامشدى . بر غربلی ایله ، بر ایتالیان ایله ازدواج ایچک ، حاتى بر له شدیرمک اوکا پاک طبیعی کورونش ، حق افتخار ایدیله بیله جک بر متازلق کی کششى . آوروپادن کلدیکی سنه بی ، کنچاک وبکارلر کونلرلی خاطرلابور ، ماضیسى سلى بر سینه ماطوغراف سرعتلیه خیاللندن چیوردی . غر ازیانی ایلک دفعه از میرده بر بالوده کورمش ، وحیرت ایتشدی . بوقیز ایسکی روما طرزنده فاتحه زی اوابلر کیوره و طبق ایپراطور ادریانلک متزممى آچی توئسه بکریبوردی . آوروپاده تحصیل انساندە صفت تاریخنى تتبع ایده رکن هې لور موزه سنه کیدر ، ساعتارچه بولاطیف کوزدەنک هیكلە باقاردی . از میرده بو هنگلک جانلیسی کورمات اونی دملى ایدیبوردی . غر ازیانه هان عاشق اولشدى . اولا باپاسه گندیسته تقدیم ایتیردی . بوموسیو ویتالیس اسمندە بر ایتالیان مهندس ایدی . مسلکلرلرک بر اوللى احبابلقلرلرینک جابوق ایلرلەمەن سبب اولى . موسیو ویتالیسک حکومتىه کوریله جک ایشلری ؟ مملکتىه چوریله جک برقوق دالا . ویرملری واردی . بوكنج تورک ماں بولش مغربی کی ساریلادی . اوینه قبول ایتدی . اونى عادتا کنديسته فخری بر ترجان ، فخری بر قومى میسیونجى بایدی . فخری و بداوا اولملقە بر ابر غایت تریپلی اولان بوخدمەنچى اوکا ایستدیکی قاداز ایش بولوبور ، حیملەرلەنە احتكارلرلەنە ، وورغۇنلرلەنە ياردىم ایدیبور ، حکومتىه کى مشکلەری برقىقىدە حل ایدیبورلردى . هم بوتورک زنگىن ایدی . قیزىنە غامت قىمتى هەدیلر و ریپوردى فقط بداؤوا و صاق ترجانلىك قېزىنە عاشق اوللەشىنى ، اوکله ازدواج ایچک ایستدیکى ایشىتىدیکى وقت چوق حدتلندى . بر تورک کە قىزىنی ویرمک بومىكمى ایدى ؟ بربار بادە ، برو حشى بە ، برمىنت دوشانىنە ، حاصلی بر تورک ناصىل قىز ویرلەردى شەنلە رەد ایتدی . ازادن بر رفاقت آى كەدى . لکن تىخاقدى ؟ قىزى دە بوتورک ایستىدیوردى . موسیو ویتالیس کنجلەنلىدەن بى اسپانىادە قوردىنى شاتولرک تەللەرنى بىردىن فازىلش كوردى . بويوك بر منقۇت اونى بکلیوردى بى آز فيلوسە فلاشىدى ئا بر آز عالماه شەدە . ایتالىدە ، آچ و سفیل كونلاردە بوتون روجىلە اعتقاد ایتىدەن سو سىالىسىم ئظرىلەرلى تىكارار محاکىمە عودت ایتدى . بر کون قیزىنە دېدیکە :

— ئلن ایدرمىك ، بوكنعنان برتورکدە ؟

غرازىيا تەلكە :

— اصلا ، اصلا ! کنعنان اصلا برتورک دىلدر . و اصلا برتورک اولا ماز دىه جواب وېرىشتىدى . صوکرا اوژزون او زادى يە حىچحال ایتىدیر . موسیو ویتالیس قیزىنە تارىخىدىن ئاساپیات علمىلەن بخت ایچىدى ؛ بىزانس ایپراطورلۇنى ضېط ایدن تورکار آنجاق برا اووجىدی بوكون كورىلەن روم ایلی و آناتولىي اھالىسى هېر ورمدى . فقط زورلە دىنلىرى تىديل ایدىشىدى . اوت کنعنان دە بىر روم چوجنی ایدى . تورکىه ،

او نوندگى ؟ . . .

محرى : حق سها

اونوندگى ؟ . . . صيچاق برايلول آقا ماميدى .

غروب داها مختىم ، داهاعلوى دكىزداها مونس ،

داها ساكنىدى . برمختىرك يورغۇن ئىسلەرىنى

آكىدیران خسته روزكار بيتاب صولار اوستىندە

قوشوبوردى .

بىز ، دالغىن ، روئىايى كوزلۇلە بوتون بودىعەلى

سىر ايدرىن ، بىلەپپو دم ، قىلىزىن عىينى حسام

چارپور ، روخازمىنى احتىاجله چىرىپتۈردى .

كىچە اولىشىدى . سما زىن و شفاف ، بىلەپپلەر

بارلاق وجىدى . ساحلڭى اىصالق تومارلى

اوززىنە كىندىكە قويولاشان اىتكىددو داڭى دالغەلە ،

صانىكە أىلدەن او كىنديكىز حزىن بىر نشىدەنى

فيصلەپپورى . او و خ بودقىقە لرده هېرىراقدار

دۇرغۇنۇدى كەن قىلىڭىز پەلەنلىرى ايشىدىپوردم .

بۇنەيىزىز استغراق اىچىنە بيتاب قىلىشىدق .

قارشىكى داغلارك اوسى قىزازمە باشلادى ،

وصوکراقىر كورۇندى ، او ، يېك قىصە ئاخ و متىجىسىدى .

كىزلىزىن قويتو ساح رىك يالكىزلىنى آرىپوردى .

وصوکرا اىلىلدەك . . .

ئاخ او نوندگى ؟ . . .

شاعرى : م . صالح الدين

أسيوركىن كىچەنك بورلو ، فارا كلكىن ئىنى ،
أسىك چاملر دوشۇنوركىن متىجىس ، عاصى ،
عصى يىنى يوردقچە اوزاق بىلەپپلەر
قلم بولە صومار ، كوزلەمك تاي اوچار . . .

سېلىنېرى خستە خىالم : يازامام آخ ئېچىن
معبدى بوشانى آلتىنە شو مېھ كىچەنك ؟ . . .

كىرى ، مانلىق فارا كلكىلە روحىم دالبور ،
شىمىدى هىشى سون رىك كوشكەپپەچەلەر
أىي معطم كىچە ، مغۇر اوزاتان كېلەلوك
طاتلى سىلر ، سحرى كوكەل تىتەتسىن ! . . .

بۇلە اېكم ، عصى دورمايم ئاي روزكار
أىس نەآوارە ، سىرىن ، دالغەلى بىر نەنھەك وار !

سېلىنېرى خستە خىالم ، يازامام آخ ئېچىن
معبدى بوشانى آلتىنە شو مېھ كىچەنك ؟ . . .

شیدی باباسی غرازیاب و کندیسی ایتالیا یه چاگیر میاجمیدی ؟ نه یا پاچقدی ؟

کیده جکمیدی ؟ . . . خایر . . . اوحالده ؟

محبا غرازیا تابعیتی تبدیل اینکه راضی اولا جمیدی ؟ جو جقلری واردی . واشته اون سنه یه یقین بربرلری اوقادار سویورلردي . . . شقاقلرندن صوئوق ترلر آقیوردی . جیندن مندیانی چیقاردی . یوزنی سلایدی . صاچرنی پارماقلریله قاریشدیردی . کوز لری آچدینی وقت پخمر مدن دیشاریستک آبیدنلا نمقده اولدینی کوردی . صباح او لویوردی . عمر نده ایلک دفعه او لاراق بوتون بر کچجه یه اویقوسرز کچیوردی . آیاغه قالقدی . کردیسی : باشی آغزیدن اویوشمش کی ایدی . پخمر یه یاقلاشندی . سو فاغه باقدی . قاریشیکی بناشک ایکجی قاتندکی بالقوشه یاشلیجه بر قادین بر طاقم پور تول آصیوره وریختمده قویو لا جوه ورد بودکن ، قویو لا جوه ورد برسما آتشنده او زانوب کیدیوردی . سو فاغلک اینچنده بر قاج یهودی قاوغا ایدر کی قونوش و بورلر ، یکرمی او تو زکشیلک بر کورو تو حصوله کتیریورلردي . دوندی . تکرار یاناغه او زاندی . کوزلری یه قبادی . اویویا . میور ، اینچندن :

— نه یا چنم ؟ نه یا چنم ؟
دیبور ، هیچ بز قرار ویرمهیور ، اضطراب وعدابدن قیورانیوردی

... او تلک قاییشن دن چیقجه کوزلری فاما شدی . بویوک بر کونش زوال نفطه سنه یاقلاشم ، اور تالقی چیک ، شدید و بیاض برضی اینچنده بر افشنده . دکز ساکن و ماوی ایدی . آر ایبار ، تراماوایلر ، بنه اسکیسی کی کچیور ، هر کس صانکه اسکیشن دن بر آزادها خیزی یورو بوردی .

تراماوایه بنمیدی . بیاض قوله یه قادار یايان کیشک ایسته دی . . . اولاد یکر کناری تتعقب ایندی . بو طرف چوچ ته ایدی . تلک تون بر قاج کشی کچیوردی . صوکرا شنه بسالر جهته سایدی . مایوس بر چهره یه راست کلیوردی . شخار کاتیلری بمغازه مامورلری ، کندی کنیدلرینه خالی بر اهمیت ویرن طاتلی صو فرنکلری ، حاصلی بوتون بورنکس و تور کلکه دوشان کروه ، سوینیوردی . ایچه دقت ایندی . خار جدن بری کله مطلقا بکون بر بایرام و از ظن ایده جکدی . عصیله شیور ، دیشلری یه سیقیور ، دودا قلری ایصیریور : سویکر ، خاشر ، سویکر ! زم فلاکتمز سزک ایچون سعادتدر !

دیبوردی . بیاض قوله یه کلدی . دیوارلری بیقمق عملیه سی تعطیل او لو نشندی . اتحاد باغه سنت او کنده دوردی . عسکر قلو بنت قارشیسنه بوس بر ار ایبار دوریوردی . « بینه می ؟ » دیه دوشوندی . واژ چکدی . ناولدقاری بلیرس ، ایزیل اوافقی شابقانی چو جقلر فراسزجه علاوه ملری بر برلرینه او قویورلر ، قاتیلا جق در جهه کولو بوره

وایتیشیورلردي . کونش بوزنی یا قیوردی . هوا غازس دیره کنک دینده بر قاج اجنی قادینه بر قاج شابقالی دور بورد ، و تراماوای بکیوردی . ار ککار شهه سریکی باشلایان . . . دوشان فیلو سنت مظفریتی آکلا تیورلر ، و قادینه میور و بر مراقله دیکلیورلردي . نهایت او زاقدن یاقلاشندی کوربلن تراماوای کلدی . اغزی اغزیه دلو ایدی . بایلدردا و طور دانلر او کله یعنکه دنو بورلردي . بز یوقدی . ارقاده کی از ایله اه تلادی . قون و قتوک معمق نهاده آیقاده دوردی . هر کس بر بولریاه قونوش بورلردي . تور چکه بر کله کمیوردی . بدت ایندی . تراماوایک اینچنه باقدی :

قادین ار کک هبی شابقالی ایدی . اینکه آتیله وه دوشمه یه جک اولان بو قوجا متحرک و عمومی مسکنک اینچنده کنید بلهه . اتفاق اوچ فلی واردی . دیکر ایکی فسلی ده تراماوای اداره ایدن آدامله بیلتجی ایدی .

تراماوای بور و رکن بو وجدان آزیجی مغلوبت و پریشانلوق متظره سنه کورمه مک ایچون ارتق دیشاریستی سیر ایدیورد . یالیسه یاقلاشندی ، نهند صوکرا تکراو دقت ایندی . اینشه عکنی کی برشلی کچیوردی . هب شاھقیل ، شابقالی ، شابقالی . . . کندی کندی تسل ایند ، بوتون بوتون پائمه و امید سر لکه بر امامق ایندی :

-- غریب تصادف ؟ دای ، بو قادار یوله بر فسینک کچمه مسی پک غریب

کوچوک ظریف یالیه ٹولاش کی سـزدی . بوتون با تجویز لری قابالی ایدی . با خمدهن چکدی . طاش مردیوی چیقدی چاکه ، بـاصـدـی خدمتی چیز کلدی . قابوی آچدی عصی بر استجعال ایلهه دوردی :
-- مادام نرهده ؟
-- صبا حلین ، آر ابا کتیره دی . دیشاری چقدی .

-- پـرـیـو ؟

-- اوده مادامه بر ابر کیتیدی .

-- مادام بر شی سویله مدمی ؟

-- خایر

اچجری کیدی . ایکی یول صاندیفی حاضر لانه شدی . دیکت غرازیا بولجیلنی دوشو . نویوردی . بور اسقی ایلک دفعه کور بیور مـش کـی دیوارـه ، پـرـدـلـه ، موـبـلـه ، اشـالـه بـاـقـیـوـر ، حـیـرـتـ اـیـدـیـوـرـدـی . بوـتـونـ بـوـحـیـمـلـهـ تـورـکـ حـیـاـنـهـ ، تـورـکـ روـخـهـ عـاـنـدـ بـرـکـوـلـکـ ، بـرـچـیـزـکـ بـیـلهـ یـوـقـدـی . بـرـدـنـ بـوـرـسـهـ دـکـیـ چـوـجـلـفـنـکـ کـچـکـیـ بـایـاـوـنـیـ خـاطـرـلـادـیـ ؛ صـوـفـادـهـ رـاحـتـ وـبـیـاضـ اـوـرـتـولـوـ دـیـوانـلـهـ وـارـدـیـ . اوـدـالـلـهـ غـایـتـ تـیـزـ وـخـالـ دـولـوـ اـیدـیـ . قـبـهـ طـرـزـنـهـ بـایـلـشـ نـقـشـیـ طـاوـانـهـ آـصـیـلـیـ بـایـدـیـلـیـ قـافـهـ سـنـکـ اـیـجـنـدـهـ بـرـقـانـارـهـ دـانـمـاـ اوـتـهـ ، صـرـدـیـوـنـ بـاـشـنـدـهـ کـیـ جـوـزـ اـغـاجـنـدـنـ اـسـکـیـ وـغـوـغـوـقـیـ سـاعـتـ ، آـتـورـقـاـ سـاعـتـ

باشلری های قرار از اونک کوزولتوسونی کسردی . بابا شنگ او دامی کوزینک او که
کلیوردی . بورایه سلامقده دیرلدی . آچاق سدیراری و قالین حائلرله دوشلی اولان
بوکیش او دا آغیر ویشنہ زنکنده کی پرده لریله برآز قارانلا جهه ایدی . دیوارله ده آکری
و آتون فاقالی فانجلر . قامالر ییشتولر آصیلیدی . حتی برکون بابا سی بوقانجلردن
بری ییندرمش ، قیندن چیقارا را او کا براطقم سیاه لکلر کوستمش و :
— بوندله ؟ بیلیور میسک ؟
دیه صورمشدی . او نه اولدیغئی ۱ کلاما میارق :

دیه صورمشدی . او نه اول دیغئی ۱ کلام مایارق :

— چو^ق کیر له نمش ، تمیز له تهم .. .

جوابی ویرشدی . حالا دو یو یور نبی

بوبیوک الیمه می می صیری اوستایاراق .
خایر او غلم ، خایر ، دیمشدی ، بونلر کیر د کل . . . ، بونلر دوشمان قانی . . .
بو قلچ بزه دمده لریمزدن قالدی . ، بایامده ، بنده او نکله حربه کیندک . بو قلنج بدی محاره
کوردی . او زرنده کی دوشمان قانی اُلک بوبیوک قیمتی در ، عیزله تفر . . .
صو کرا بر کون بالکر کن ، حدمتیج به دیکر قamarی واپریلی اوقاقی قانچاری
اسدریتش ، قینلرندن چیقاراراق باقشیدی . هپی هپسی قانی ایدی . و بوقانلر دوشمان
قانی ایدی بنه بو او داده کی باش سدیرک اوستنده اطراف ایکدن و صیر مالی
چورمه له سوله نش بوبیوک بر لوحه واردی . ایک ستوون او زریته ، قیرمیزی واچه چیچکلر
اخینه یازلش اولان بو سطرباری دامنا او قوره حق اُز بر لردی . بو سرت ویزه ، صانه
التون و چیلکن یاپیلش بر قصیده ایدی . مردک نصیحتاری ویریبور ، مرد بر تورک
روخدن صاچیلیور ، عفت ، ناموس ، متأنت ، استغاثاتوصیه ایدیبوردی . بعضی مصراعلری
ایشته عقلنه کلپوردی :

« کچھ نامرد کوپرو سندن ، قو آپارتسین صوسنی ! »

« قورقا دوشمند ، که آتش اولسے یاندیرماز سنی ! »

« مستقیم اول ، حضرت اللہ اوتاندیر ماز سنی ! »

صوک مصراع بر تفرات کی تکرر ایدردی، بایاسی نه قادار کنج دور و ردی . کان مسافر لر ، آغاز ده اوکا بـکـرـهـ دـلـرـدـی : بـولـوـهـ کـوـیـاـ قـلـبـلـرـنـکـ، اـخـلـاـقـلـرـنـکـ تـرـجـهـ مـیـ اـیـدـیـ.... خـرمـ طـرـ فـدـهـ خـالـدـهـ دـالـفـالـاـسـیـورـ، باـشـیـ پـشـیـلـ تـوـرـ تـوـلـوـ آـشـهـ سـیـلـهـ، دـامـغـارـ مـاقـانـ، اـوـمـوزـ نـهـ هـالـهـ کـیـ بـنـهـ برـآـتـقـیـ طـاشـیـانـ مـقـدـسـ هـمـشـیرـهـ سـنـیـ کـوـرـیـوـرـدـیـ . شـیـمـدـیـ بـوـعـزـ جـوـلـرـدـنـ، کـنـدـیـ اـصـلـدـنـ، اـسـلـارـنـدـ نـهـ قـادـارـ اـوـزـاـقـدـیـ.... نـحـصـلـهـ اـیـکـنـ بـایـاسـیـ آـشـهـ سـیـ نـوـشـلـرـدـیـ :

کنج قلمار

- ایش واردی .
- زردهه ایدک ؟
- اوتلده !
- اوخ ، نه قادر مراق ایتمد .

ویانه اوطواراق مراقت اضطرابلرینی نقل ایتدی . برقولی عشق و دوقدقه لرنده اولدیقی کبی کنعانک اوموزیه آتمندی . جمله لرک نهایتلر نده بوقولیه اوئنک باشنه دوقو . نوپور ، خفیف بىصاللاتى يايپور ، سانک مخاطبى بویله تسبیح و تنویم ایدیپور ، وارغى ندیغى و بورادن قورتولانک پك کوج اولدیقى کورپوردى . سوپورم ظن ایتدىکي بوساه کونزلى لعیف قادین حقیقتده ، اصلیله ، اساسلریله ، قومیتلە کندىسەنە قادر مراق يابانجى ، نه قادر اوزاقدى . و حتى بردوشاندى . . . اعلان اولونان حرېدن بىث ایدیپوردى . کنغان دىكليور و سکونتى بوزپوردى . غرازيا بوصباح ترجحال ياله قونوشىسى . هېچ كىمسەنک بىلەدىكى ، غزەلرک يازمايدىنى حواشلىرى اوکرۇمىشىدى . اجنبى سىاسى مامورلر ھرشىئى بىلپورلردى . يالكىز توركىركى بىشىن خېرىلر يوقدى . ترججان سر اولارق سو . يالمىشى ؟ بوسە ایچىنە شرق مىللەستك أڭ مەم نقطعەلری حل اولوناجىدى . انكلترا ، آلامانيا ، فرانسا ، حاصلى بوتون آوروپالىر بىرلىگە تىمامىلە آكلاشمەشلىرى . فاس فرا . تىانک اولوپور ، آلامانيا ياخىداشقا بىرمتەنك ويرىلەك بىراپر آناتولىدە سربىت براقيلىور ، انكلترا ايتاليا يە طرابلسك بىجلە ضېتىنى توصىه ایدیپوردى . طرابلس ايتاليا نك اولوركىن عجمستان دە روسيا و انكلترا طرفىن تقىیم ايدىلەجىكدى . برقاق آى صو كرا روم اپىنلەك هە طرقىدە بومبار باطلامە باشلايەجىق ، كريپ يواناستانه باغشلاناجق ، آرناؤودلغە ، ماکدوپياه ، سورپىه ، عربستانه مختارىت ويرىلەجك ، سلطانلىق آوروپا . لىرک حايىسە آنەرق توركىمە « يىن الملل بىرادارە » تأسيس اولوناجىدى . . . آورو . پانك بروغرامى بولىدى ؟

غرازيا بونلىرى مفصل وجاپق آكلاپيور ، ترججانك قېرقۇلىرى تىكراز ایدیپوردى ؛ شىمدى حکومت كىچ توركىركى أىلدە ايدى . و يوكتىلەر اهالى يىھىجانە كېتىرمەت ، خشىن و مەشىزك بىررۇح ياراڭىق مەوارىتە واقنۇدىلار . شرق مىللەستك حلە تىشت اولوپىدىنى اشادە حکومت الىرنىدە بولۇرسە بويوك فلاكتىرك ظەھورى مەقىدى . چۈنکە اختيار توركىلە بىرلەشەجىكلەر ، روم اپىلەدە و آناتولىدە مخاربە ایچىك قالاقچىلردى . بىرچوق قتل ئامارە انتشار اىچك لازمكىپوردى . يايلىك هفت ایچىنە طرابلسات ضېتى ھېجانىلە مېعونلۇ

کنج قلمار

حکومتى دويرە جىڭىرىدى . بوتون قونسۇلوسر يكى قاينانك آوروپا فکرى ، آوروپادە تىھىپىل كورمۇش عدم مىركىت بىعنى مختارىت طرفدارى ، حقىقى خرىتى ، بىعنى آوروپا حمايەسىنى اىستەرە مىلت تەصبىنەن ئارى مخالف و مقتدر مېعونلۇدن تىشكىل ايدەجىنە امىتىدىلە . بوقايانا عسڪرلەر ئۇلدۇرۇتىدەن طرابلسە ايتاليا نك حقىقى و حاكمىتى طانىاجق ، كىرىد اىچۇن معناسىر و تەلکىلى اصرارلارە بويوك دولتلىرى و يوپاناستانى ئۇزىمەجك ، آرناؤودلغە ماکدوپياه ، سورپىه اىستىدارلىرى مختارىت ويرەجك ، مايلەسىنی آوروپالىرە تسلیم يالە « تىمائىت ملکىه » سى صوك دفعە كەرەداھاتىدىق ايدىرەجك ، حاصلى شرق مىللەسىنى مسعود بىرپىستە قان دوکولەدن بىتىرەجكدى . . . بوتون ئامانلۇ آچىلاجىدى . مەزۇپو . تاميا آيشلەدىلەجك ، آوروپانك بويوك سرمائىلرى ھې قوشاجق ، ھە طرفە شەندۇفرلار يابىلاجق ، بورالىرى مصر كى تىجادۇت وزنېكتىك مملکەتى اولاچق ، توركىمەدە آرتق بوتون اىرادلىرى و خىنى اردو سىلە دوناتماستە صرف اتىكىدىن وازىچەرک حقىقى ترقى يولى طو تاجىدى . او وقت نەتەعصب ، نەجهات قلاجىدى . آوروپا مەنلىق غلبە چالاجق ، سىرت و مخارب مىليونلارچە يارىم و خىشىلەر مطبع و يۈمۈشاق عملەر حالە كەلەجىكدى . آما ترجان قورقۇپوردى . . . قورقۇپوردىكە حکومتىنە كىچ توركىركى أىلدە قىلاسىن ! بونلۇ غایتى معزۇر ، جاھل و شووون اپىلەر . آوروپالىرە ھېچ سومپورلاردى . اخلاقلاردى ، قان دوکىكىدىن ، بوش يە مدافعە و عنادىن چىكىزلىرىدى . باربارچە جىسور ايدىلەر . حتى اون اىكى ساعت ایچىنە ايتاليانلۇ توركىمەن قوومە قالقىمشىلار ، بىقۇناتاز اعلان ايدەرەك ايتاليان تجاردىتى ضررە اوغراتىق سىرسىرىلىكى كۆستەمىشلەردى . . .

غرازاۋاشوخ ومهىچق قادىنلەر خاص ، مفصل طلاقىلە اوزاتاراق آكلاپيور ، كنغان كىمعەن دىكلىپور ، ئۆلىش كىچى حر كىتسز دۇرپۇپوردى . ترجان هە حالدە اىكى اوج آىي اىچۇن سلانىكى ترک اىتەك پك مناسب اولاچىنى دە سوپەمىشىدى . استانبول غايت امېن اىدى . ايتاليا يە ، ياخود اجنبى بىرەملىكە كېتىلىدى . . . غرازيا پاسابورى طەرىپى بىلە حاضرلاشىدى . سوردى :

— نە وقت حر كې ايدەجىز ؟ كنغان ؟ يارىنى . . .

— نورپىه ؟

— مصىرە ، استانبولە ، ياخود ايتاليا يە . . .

كنغان جواب ويرمىدى . بىزه دامىا بويوك و صارصىچى ھېجانلاردىن ، بويوك كىدر . لردىن ، بويوك ماپىسلىقلاردىن سوڭرا كان اودرىن و مەدرەك سکون ، او جىسور صوئۇق فاتىلىق ، مەرأجى بىردىن دىكىشىرىش ، آغىرا لاتىشىدى . شىمدى يە قادار نىسلەك دوشانى اولان بواچىي قادىنلە ، وەتكەن ضېتىۋەنلىق خوش موافق كورەن بىرگەلى اىلە

کنج قلمز

بریمو تورکه بیلیمیوردى . اورخان فرانسز جاسوبیوردى . اوکا آندەمكى كنج تورکلرك
بیانساعمه-نى ترجمە ايتدى . شىمەدى تورکلرله ایتالاندۇك مخاربه ايتدىكى اكلاتىدى .
اكلاتىرىكىن جوشۇيوردى ؛ تورکلر دىنلەنگ اڭ جىسور ؛ اڭ اصىل ؛ الـقوى بىرملى ايدى
قىرالىر، حكىمدارلار، خاقانلار، بىكلىر، اميرلىرىسىلىدى عصرلر جەبوتۇن اسياپە حاكمەلىشلەر، آتىلا
اور وپاپى ازمش، كۆپك كېيىكە كىتمەشدى . تورکلرە مدەنتىت يوللىرىنى آچش، هەرىمە قەرقەمانلۇق، تەز
قان، صاف اخلاق، تىجدد واصطفا كوتورمىشلەردى دىنلەنگ اڭ بىبىوك حەكومەتى جىنكىز
قۇرمىش، بىبىوك جىنكىز نىسلەنلەن آيرىلان كۆچۈك برقىم، شرقى رومانى، يېزائىس ايمرا .
طۇرلۇنى يېقىمش، آنالۇلىنى ضبط ايتىش، اورادەكى متفرق تورکلرلىرى بىلشىرىمەرك،
تاوياناپە قادر كىتمەشدى . برقاج عصر اول آور وپاپى تېرىپەيەدن بونسالە، عەمانلى تورکلرئە
شىمەدى عمۇمى بىردى، بوتۇن آور وپاپىلەر سالىرىيورلار، مخوايتىكايچۇن اوغراشىورلار،
فقط موفق اولامىورلەردى . شىمەدى دە هيپى اوئلىرى آفرىقەدەكى مستىلەكەرنىن
چىقارماق اىستىورلەردى . آماچىقارمايىچىلىرىدى . تورکلرلە قادار قوتلى اولدەقلەرنى، نەقادار
مغلوب اولماز برقوت اولدەقلەرنى تكرار آلا ياجقلەر، دوشۇنەك باشلاياجقلەردى . بوتۇن
اور وپاپىك تىشۋىقىلە ایتالىا اور تايە آتىلمەشدى . اوئك زىھىلىرى چوقىدى ! . . .
اورخان :

— آءە بىز مەدە اولسىيەدى . . .

دېبىور، فقط قارادەم بىشى يابەميا جەقلەرنى، دىكىزىن ايجەرلىرى ایتالاندۇكايچۇن مزاوارەلەجەنى
سوپىلىر، تورکلرلەكى دىكىزى مخاربهلىرىنى، وقىتىلە آق دىكىزى بىر تورك كۆلى يابىدەقلەرنى
بوتۇن پاشا بىلاسىدىن، ملازم اغابىكىنى دەيدىنى شىلدەر چوجقە بويولەرك، مبالغە
لاشىدىر ارق، اوزۇن اوزىدى يە حكایە بىدېبىوردى . بىرەمە مەتلەذ اولۇپور و دىكىلەردى .
او آن كىنى باپسى دە بىر تورك اولدەقىيەچۇن درىن برافتخار دويدى رەختىمەتكى
دۇم جوجقەرى اوئك بىر تورك چوجقىلە ساتىلەر قۇنۇشاسىنى قىصاندىلەر، چاغىردىلەر .
الدىرىمادى . يەنە چاغىردىلەر . تكرار چاغىرييورلەردى . اورخان :
— اوخ بوسېنىڭلەر ا دىدى، بىشى يابامازلە، يالكىز تعجىز ايمەستى بىللىرلە .
وعلاوه ايتدى :

— بونلۇرىزى راحت بىراھىيا جەقلەر ؟ هايدى دىشارى چىقىلم، يە صو كاڭىرەرز .
برىمو ھىچ اعتراض ايمدى . اورخانلە بىاپرى بولۇغىندان اوقدار حەظ بىدېبىوردىكە
ايىشە تورك اوپلایان آرقاداشلىرى اىچىدە اوئك قادار كۆرمەلى و سوپىلىسى، خصوصىلە
قۇرتىلىسى يوقدى . قىرمنى فىنك آلتىدەكى سىاه صاچلىرى، أسمىر چەرسى، آل
ياناقلارى دامغا ايدىرى، و يو كىكىدىن ياقان پارلاق كۆزلىرى، عەمان بىرىشىك اوزىزىنەھۇم

ناصل ياشامىشدى . شاشىوردى . غەرازىيا علاوه ايتدى :

— يوزىمە نەتحاف باقىورىسات، هەم سوپىكە اونو تىشىم، دون بىلامەن دە بر
تەغىراف آدم، مەطلاقا سلانىكىن چىقمامىزى يازىسۇر .
كەنغان ياشنى چۈرەرك و بىخەرەن دىشاۋىرى يە باقاراتق :

— بن بورادن بىرىمە كىتم !

دېدى . غەرازىيا ایشانامادى :

— ناصل سلانىكىدەمى قالا جەقسەت ؟

— طېيى

— ئەى بن ؟

— سىن دە

بۇئاشادە بىرىمەلەپەرى كىدى . ياواش ياواش يورۇپوردى . مەتفەك و صولغۇندى .
كۆزلىرى اوزاقدەر باقىور كېيىكى كۆچۈلۈش و درىنلەشىمىشدى . آئەسى اوئك يانىدە
مناقشەمىي مناسېتىز كوردى . حدلى و سىرت بىر طورالىلە :

— هايدى دىشارى، باقىم، بىرىم، دىدى، كىزلى بىرىشى قۇنۇشىورز
چوجق اعتراض ايتىدى . سارادەمىش بىاپسىلە، دوداقلارلى ئاتىزەن و بارماقلارلە
الدىرىمەنلەرنى چىقازان آئەسە بىشى سوپىلەن چىقىدى . اوست بويلا اولا جەقىدى .
بىرىمۇ سانك بىلىمۇمىدى ؟ دۇنى دوشۇنەك باشلاادى . مەكتەبە كىتەمەشىدى .
صاخلىن اتحاد باعچەسەنە بولوشىدىنى روم چوجقلىرىلەر بىختىمەن بالق طۇتەنە چالىشىوردى .
مەكتەب ارقاداشلىنىن اورخانى يازلىق تىزىزلىك اوكتە كوردى . غەزە اوكتە كوردى . يانىدە
براز بىر جەمەك بىر تورك چوجىنى داها واردى . كىندىسىنە چاغىرمەشىدى . بۇر تورك
پاشاستىك اوغلى ايدى . مەكتەبە بوتۇن ارقاداشلىرىنە حەممە ئەيدى . فەرەلەن دەن ھېچ
قورقازىدى . عەجاچۇن چاغىرييوردى ؟ يانشە كىتىدى . اورخان اوئك ئەندەن
طۇتىدى وصوردى :

— سىك باباك تورك دەكى ؟

برىمو قىزاردى :

— بىچۇن صوردىپورسات ؟

— صوردىپورم، ئەنەنە ئەنكار بىدېبىورسات ؟ سىك باباك تورك مەندىسى دەكى ؟

— اوست

— اوحالدە سىن دە توركىست !

کنج قلمار

کنج قلمار

سلاخىز آدملىرى ، اختيارلىرى ، قادىتلرى ، قىزلىرى ، چوجقلرى طوب كوللەرلە
ئۇلدۇردىلار . وطنداشلار ؟ اوئلر بويوك وقوى زرھيلرىنە كۈوهنىورلار . فقط اوئلرلەك
زرھيلرى وارسە بىزىدە مقدس بىرھقىز واردە . بويوانلاركىز زرھيللىرنە داھا قوتلىدە !
صوکرا بىرتغىراف اوقوندى . اورخان اونى دە ترجمە اىتىدى . طرابلسەدە ايتالىلرلەك
ايىچ حرب كىسى قىالىقلەر چارپاراق باختىدى . داھا صوکرا بۇغايشچىلر بوقارىلەر
دوغۇرۇ چىكىمىشلەردى . آرقاڭلارنىن ئەقىلىش وائىلش ايتالىيان آرماسىنە كۈچوك چوجقلار
بایاپ طاقشلار سورو كايورلار و اوزىزىنە توکورو بويورلاردى

...

... بىريمۇ قابونك دىينىدە ، اللىرى قىصە پانطولونتك كۈچوك جىبىلنىدە ، بويوك
وألا كۆزلىرى يە دىكىمش بونلارى دوشۇنۇبور ، دونك خاطرەنى نەقەسى نەقەسى
خىالىدىن كېرىپۇر ، كوكىنىك قاباردىنى دويوبوردى . صالحین آتنىسى توجانلە قونو -
شوركىن دە اونى دىشارى چىقارمىشدى .

شىمىدى باباسىلە قۇنوشۇر كىن دە قۇومشىدى يڃيون قۇووبوردى ؟ او تعجىز
اىتىكىدىن باشقاباشقا بىرىشى بىلەمەن بىس سىنكلاردىنى ايدى ؟ خاير او بىس بىرىنىك دكك ؟
آورۋىيلى ، آسىيلى ضبط ايدەن ، اوئلخانك آكلاڭىنى مىد وجىسۇر توركىلەن بىرى
ايدى دامما حاكم اولان ، بوقالىر ، بىكىر ، خاقانلار ، اميرل نسلە منسوب بىر
تۈرك اصلقا قۇولوا مازدى ! آئىنمى بوكا ناصىل جىسارت اىتىشى . بوقە كىندىسىنکى بىر
تۈرك اولدىغىنى بىلەمۈرىدى ؟ بوزىزە قان ھۇم ايدىپۇر ، اللىرى تېتىپوردى . ايجىرى
كېرەك و آتنەسىن يڃيون قۇودىغىنى صۇمۇق اىستەدى . قاپۇيە دوندى . فقط دوردى .
اىخىرە شەلتە و هيچانلە قۇنوشۇلۇبوردى . عادتا بىر قاواغا ساپىلاجىقىدى ! آناختاردىلەك
باقدى . أىچە دىكەمك ، نەقۇنوشىقلەرىنى ايشىتىمك احتجاجى دويوبوردى . فقط بور
آخلاقىسىزلىق دىكىدى ؟ . . . لەن بويەلە مەم دەقىقەلەر دە خالقىسىزلىق وارمىدى ؟
قولاغى آناختار دىلەككە قويدى . شىمىدى اودىنلەك اىچىنە اىش كى ايشىدىپۇردى .

آتنىسى اىنچە وحدتلى زمانلەرنەكى تېتىمك سىلە :

— بورادە بن قالامام ! دىيوردى ، ايسىتىرسىك كە اختيار تۈركلە ، وەنى مەتعىزلىرى
يالاتغانلارلە سوقاقلىرى داگىلەقلىرى زمان بىزىدە ئۇلدۇرسۇنلار . پارجا پارچا اىتىپىنلە ! يارىن
بويوك دوئلىرلەك دونانماسى سلانىكى طوبە طوپدىغى زمان كوللەر آتنىدە ئۆزىلەم !

بايانىك سىي باكسىر چىقىوردى :

— بونلار ھې خىال ، ھې وەم ! تۈركلر قادىتلەر ئەل قالدىرى ماژىلر . آورۋىانلەك دونان
تماسى دە بورايدە كەمن . هەم سەن قالىرساڭ آرتق ايتالىيان اولياچقىسى

ايدەجىكىش كې دىك وچوپك دوران جسور طورى او كۈچوك و مقاومت او لۇنماز
برقەرمان حالى ويرىپوردى .

بانچىمەن چىقىدىلەر . ايلەر دە ، اتحاد وترقى قاپۇي او كىنە دەھشتلى بىر قالابالق كوردىلەر .
پىرمۇ بوقالابالقى دىرت بشىوز بىك كىشى تەخمىن اىتىدى . اورخان دوردى . باقدى .

— بىرىش وار غالبا ، هايدى او رايدە كىدەم ؟
دېدى . پىرمۇ تردد ايدىپۇردى . اورخان او كا جىسارت ويردى :

— قورقا ، سن تۈركىك ؟ تۈركلر ھېچ بىر وقت ، ھېچ بىر زەدە ، ھېچ بىر شىدن
قورقا زەل

— فقط باشمە شابقا وار !
— ضرۇر يوق !

— كىنارىنە ايتالىيان رىنگىرندەن قوردىلا وار ، باق
اورخان يەن بوكادە بىرچارە بولدى . پىرمۇنڭ شابقا سانى يارىم ساعت بىخۇن بانچەنك
توتونجىستە براقدىلەر . تمام قلۇبە دوغۇر كىدرلەن بوقالابالق دالغالاندى ، قارىشىدى ،
اورتالىنە اوزۇن بىر صىرىقىدە سالالانق قىرمىزى باراق ، بىاض آى وىيلەز كورۇنىدى .
بانچەنە دوغۇر كايورلاردى . بومەب كلىشى نفس آماندان سېر اىتىدىلەر . اوئلرلەن كېرلىك
اوئلرلە طاقىلىدەلەر . پىرمۇ دقت اىتىدى . بىرچوق چوجوق واردى . اللىنە دېرىتىش
باراق پارچالىرى طوپىزىلەردى . آما كىندىسىنەن باشقۇ فىسىز وباشى آچىق يوقدى . اتحاد
بولۇوارنە بورىمەك باشلادىلەر . سول طرفەم بىر بىنانك او كىنە دوردىلەر . پىرمۇ ھان
طانىدى . آتنەسىلە بىرچاق دەفعە كەشكىدى . بوراسى ايتالىا قۇنۇلۇسخانەسى ايدى . قابونك
اوزىزى بىر آدام چىقىدى . ايتالىيان آرماسى اىتىرىدى . آشاغىيە بىكەپىنلەر ھۇم اىدەرەك
آياقلارلە پارچالادىلەر . بىر بىطا اىلە بويوك باندىرا دىرە كەن قىرىپۇرلەردى . قابونك يانىدە كى
پارماقلق سىدە سىاه انوابىل ، ساردى بېقلى ، كۈچوك فلى بىر آدام چىقىدى .

يۈمىر وقلنى سېقاراپ بىرىشىر سۈپىلۈر ، بىتون قالابالق آقىشىلەلە او كا جواب
وپرىپوردى . آڭ نەيات ئاوازى چىقىدىنى فادار بىرىشىر ھايقىرىدى . دىكىلەنلە باغراراق
مقابله ايدىپۇرلار و آكلا يامانلىقى بىر طاقىم كەملەلە باغرىپشىپورلەردى . مىراق اىتىدى . نە سو .
يەنپۇردى ؟ ياشاجە سوردى :

— نەدىپۇر ؟
اورخان فەرسىز جاتىرىچە اىتىدى :

— دىيوركە ناموسىز ، آلحاق ، قورسان ايتالىلار ، بىزم خېرىم يوقكىن ، آزامىن
كىندىلارى يەلە ئىكىن ، بىزم دوستلىرىز ئىكىن بىزدىرىه و ئەنمزە ھۇم اىتىدىلەر . اورادە كى

کچ قلمد

— یانه اولاچم ؟

— تورك . . .

— بخی تورك ؟

— اوت سن . . .

— ممکن دکل . ثولورمه تورك اولام . وحشیلکی قبول ایتم .

— تورکلر وحشی دکدلر . اصل وحشی ، خیز و قورصان اولان ایتالانلردر .

— خایر تورکلردر ! . . .

باباستک سی بریلاریم کی کورله مک باشلاادی :

— صوص ا دیبورم . . . ایشته سکا تکلیف ؛ بورادن کیدر وايتالان قالیرساک

بیلکه آرتق آرامنده هیچ برمناسبت یوقدر . بخله یاشامق ، اومنی بوزمامق ایسترساک

تمامیله تورک اولاچقىك ؛ بایاگى ، مملکتگى ، عادتلرگى ، دوستلرگى اونو تاجقىك ؟

اسمک دیکىشە جىك ؛ چارشاف كىيە جىك ، تورکچە او كرەنە جىن ، بحرف ایتالانجە

سویله مېچكىك . . . ایشکە کلیورسە راضى اول . بیوق ، کلیورسە سریستسک ؟

بوکون ایستدىك يره کىدە بیلورسک . سى یوشارم . بىداها بىریمىزى کورمعەمك

اوزرە آیریلەز ؟

آنەستک سی یومۇنوپوردى :

— اوخ گئمان ، اون شەلک حیاتىمىزى بىردى ناصل اوتوپورسک ؛ بىلەشىرگىن

شرطلىرىز نايدى ؛ سى تمامیله بى آوروپاى ايدك . بىچون بويله بىردىنە دىكىشىدك . وحشى

اولىك ؟ آمادام زاي زاردى . . . شىمدى زىدەسک ؟ سى بىكا ھې بوکونلارنى

سویله مەشكىك . . .

— نسویله مەشكى ؟

— سکە نشانلاناچمۇز وقت اوقدار مائى اوونچە چالىشىدى ؛ بۇنلر قوبۇن درىسە

صالقلانىش قوردلاردر . ایشانغە كىز . نەقادار اوروپايدە اوقوسالر ، تىريه کورسەلر يىه بى

كون دىشارلىچى چىقارىر ، انسان يارچالارلىز . دىرىدى . بىن دىكەمەم . آه بىن دىكەمەم .

سکا ایساندەم . هىچ بويله وحشىلەشە جىككە ؟ مەدىلىرى ، غىرېلىرى تەخىر ايدە جىككە ، سى

تۈرك باچاغە ؛ چارشافلارە جىس اینكە ، حیوانلاشىدىرىمە ئالقاچىكە احتمال ويردىنەم .

آه گئمان ، سى نەقادار نازك ومىدى ايدك . . .

— قىچە جواب ایستم ؛ ياإوت ؛ ياخىر . . . بىن سى زورلامىورم . سرېستسک ؟

دیبورم . لىك ایتالان وغىرەلىن قالیرساک شىمدن سوکرا سنگە باشاماچىنى آچىچە

کنج قىلدە

سوپىلورم . . .

آنەسى جواب ويرمىدى . بوزسە اوزو نەقندە بىر دىقە كىدى . بىر عمر باشى چوردى .
آناختار دىكىنەن باقىدى . اورتادەكى ماصە اىلە اوستىدەكى چىچك وازو سىنگ بىر قىلدە .
كوروپوردى . آنسى لافە باشلاجە يىه قولانى دىلە كوبىدى :

— مادامكە اوپە . . . ايشته جواب وېپىلورم ؟ خايىر . . . بىر بىر كېرىدىكىز
اون سەنى ، مەدافعتى سى دوشۇن سەك بن هىچ دوشۇنم . بىلەك يانە كىدەر . ماورادە
راھە اوپور ، قالىرم . فقط . . .
— بىن ؟

پېپۇنڭ شەلتە قابى چارچىغە باشلاادى :

— چوجىغى دە بار كوتورورم ، بىن ادە بىراقام . . .
— بىن يە يالكىز سەن چوچەك دىكىلر ؟ سەن اوندە نەقادار حەقك دازسە ؛ بىن دە
اوقدار ، بلکە داھار زىادە حەق وار . لكن بىن سکا اعنتاپ ايمك اىستەم . چوچەملىزى
چاھىر سۇرارز . هانكىمىزى آزىز ئىدرىسە اونك اوپور . باقىلە قايلر ، تۈرك اوپور .
ياخود سەتكە ئىتالانى يە كىدر . ماورادە باپاپاس اوپور ، يا قورصان . . .

يا پاپاس اولىق ، يا قورصان . . . بىن يە اصلا ئىتالان اوپىلاخىدى . مادامكە باپاپى
تۈركى ؟ اوەم تۈركى . . . كېرىچەكىدى . ئەللى ئەلتى طۇتى . آنسى تۈرك .
اوچىغە تىزلى ئېتىدە . او ئىتالان اولىق مانكە تىزلى ئېردى ؟ ئېنناسى ئېخالىمە دەمان
پاپىورمۇش كى كۆكى ئېلىرى قىلاتىدى . اللىرىن قاچالارىنە قوپىدى . ئەللىنى سالادى .
قاشلىرى چالدى . دوداقلىرى اوزاندى . قۇللارنىم مېھول وە مقاومت اولۇماز بىرقۇڭ
طاشعق اىستىدىكىنى ، قىلىنگ اىچىنە صىقمادىغى دۇپۇپوردى . سەرت اىچەلەر سالۇن قاپى .
سەنک اوكتە كىز نەنك باشلاادى . اوسوپىلە جىكى ويپاچى شىشى بىلپۇردى ؟ كەندي ئەر
تۈرك ، يەنچە رېقىرمان دىكىدى ؟ بۇنى كۆستەرە جىكىدى . . .
بردى آنسەسەنک باغىردىغى اىشىتىدى :

— بىن ئەم ، بورا يە كى . . .

قابوپە دوغۇپ پورۇدى . قوتىدىن اىچە ئامىن اولۇق اچجۇن يۇمىز وۇلىرىنى سەقىدى .
ۋىئىنە دەمان يابار كىي قولارنى ئېلىرى اوزاندى . أۇت ، غايات قوتلى ئىدى . قابوپى ئەجدى .
آنەسى ئەيەقە ، ماصەنک يانىدە دۇپۇپوردى . بىلەمى ئەوطۇردىنى قولوقدە هىچ قىلدە .
ماامشىدى . اىكىسىنکە چەھەرلەرى ساپ سارى ئىدى . آنسى اونى قوچاقلامقايىتدى .
پېپۇ دەشتلىن بىرىجىلىكە دە ئىتدى :

— يواش . . .

كوجوك بىر فاجعە اوپۇنخىسى كىي ئەلتى قالدىرىمىشىدى . غەزازىغا بىر دىنە دىكىش يابورو .
سەنک بو امىز جە حر كىنى قارشىنىدە بوز كى دۇندى . سانكە ئەفسى كېلىدى . پېپۇ بىلپۇك

کنج قلمدر

آدام طوریله باباسنک یانشده کی قولتوغه اوطوردی . باشنى آنه دایادی . وغايت غریب بر شیوه ایله فرانسراجا اولاراق :

— نهوار ؟ بى نه چاغیردیگز ؟

دیدی . ایتالیانجە سویله میوردی . غرازیانک چىخسى طوتولشدی . بورکابوسى حى ایدی ؟ پرمۇ یوقسە اولندر درسى عاشىدی ؟ قولجانە باقدى . اووه متىجىدى . پرمۇلک تحاف حالى اونى دە شاشېرىتمىشدى .

اوزادقىچە آغىلاشان سکوقى ، يە كىنغان بوزمۇغە جسارت اىتىدى . او كەن باقاراق :
— ياوروم ، بىلىورىك يا ، دیدى ، شىمىدى مخاربه وار . آنه كەن بى آرتق بوتون بوتونه آىرىلىبورز . سىن خەلە بىاپ بورادە قىلق ، تۈرك اولقىمى اىسترسك ؟ یوقسە آنه كەن
ایتالیاھ كىدوب ایتالیان اولقىمى ؟

پرمۇ اوطوردىنى يىدن شىتلە فېرلادى . غرازيا وكتنان نە يايپۇر دىه بىر بىرلىيە باقىشىدىلر . أللەنچى قالچارلىيە دايامش ، فاجمعە وھيجان طورىلە ر آنه سنى » بىباباسى سوزدى ، وغايت بوزوق بر تۈركى ایله :

— بن . . . تۈرقۇ چوجوق بن ، يوق ایتالیانو بن بوردا
چوجوق تۈرك

دېھ ھايقىرىدى . غرازيا حىرت وتأئىرندن ماصانك یانشده کى صاندالىاھ يېغىلەمشىدى .
كتنان كۆزلىيە ، فولاقلەرلىيە ایناتامىوردى . پرمۇ سوکرا سەرلىع بىر كەنلە كنارىدە كى
حاصىر صاندالىاھ قايدى . قانەپەھ فېرلادى . انجە قوللارىنىڭ اصالا تەخىمن اولوتاميان عصى
قوتىلە بوصاندالىاھ قايدىرى وشىتلە وېقۇر آمانۇلەك رىسمە ووردى .

لوحە پارچالامش و جاملىرى شانغۇر شۇنۇر اطرافة صاجىلمىشدى غرازيا بى
كولله باطلامش دە صاقىنچىق اڃچون باشنى صاقلاپۇرۇش كېي بوزولىش و سىينىشدى . پرمۇ
اوېر قانەپەھ سچىرادى ، عىنىي صاندالىا ضربەسىنى غارىپالدىن قافاسىنە ايندىردى . جاملى
اودىنىڭ هەر كوشەسە دوشۇپوردى . كىنغان مەبۇت قالمىشدى . سوپىجىلى و شەعور بىر بىرلىك
قاقدى . قانەپەنک اوزىرنە ، يو سكىكىردىن ، يك چوق يو سكىكاردىن كىنىسىنە باقان بوتۈرك
چوجۇنى قولقالاقىدى . مىنى مىنى بىر مەبۇد كېي اونى كوكىنە باصدى . آشىنى دەن اپىدى ،
اوېرى ، سوکرا بوزىنە باقدى . بىألا كۆزلىك نەياقىسىز درېنلىكلىرىنە شىمىدى يە قادار خام
برخىال ، اصلىز بىرساب عد ايندىكى شىئىك بويوك و عالى بىر حقىقت اولدىغى كورۇپور ؟
بىتلەرلەك غاپل تعاقبىلە غائب اولان ، شرقەك مشۇمۇ معنوى آقىنىلە زەرلەنن بۇ مەختىم
ومكىن حقىقتك ، بويوك تۈرك روحانى يېكى نىسلە ؟ يېكى حىاتىدە تىكراز دوغىدىغىنى آكلىپوردى .
ايىشنى ئېكى كوندە كىنىسى بىلە تەقادار دە كىشمەشدى . بويوك تەجاوازلىر ، بويوك فلاكتار

قىل و قال

محمد سى باپت مائى تارىخى شى

ارغۇن - قىندە يازدىغى تېقىدكى بىر نقطەئە سەنگى نىسخەدە يېكتى باھر بىك اعتراف ايد .
يیورلۇرى . اعتراف اىتىدكىرى جەھتنىڭ اىتىپى اڃچون سەردى اىتىدكىرى مەطالعەل بالطبع هى
كىچ طرفىدىن تىدير و تسلیم اىدىلش حقىقىتلىردى . و بوكا مغايىرسۇز سوپىلەك دە شەھەسز
معناىزىلەنلىرى .

تېقىدە كىچە اسلوب مسئۇلەسى بىر پارچە آپى افادايدىلە، مىشىدە يېكتى باھر بىك دىدىكى
كى اسلوبى اھىتىسز بىشى عد ايمدىكىمۇ دە دەقلى اوقۇيماڭ آكلامىشلىرى .
براز توضىح ايدىم :

ادبى بى ائرى المازه آپى الماز ، يعنى اونى بى منقىد نظرىلە اوقۇمۇغە باشلار باشلاماۋ ، بىر بىجى
اولەرق آزادىغىمىز شى شەھەسركە - شاعىرلەك ادبى شەھىتىنى كۆسۈرە جەل اولان - اسلو -

بيدر . روحى وشكلى خطالار ايكنجي درجهده قالير . . . ادبى ازدهم برمتاز برشخصىت او ما زسه او تده شكله وروحه عاد خطالار بولونماه بيله بجه او ازرك هيج برادي قمعى يوقدر ؟ بوبوله او ماق لازم كاير ؛ ظن ايده درم ؟ بناء عليه ارغونونه قواعد خطالارىنىه وارجىه يه قادر كوردىكىم ياكشىقلرى ، بى « صاحبىك هيج او ما زسه كندىنه مخصوص برا سلوبى بيله يوقدر . » دىكە بجبور ايتدى . بوندن ، هر ازدها صل او لەرق آزادىغۇز اسلوبك اھىتى لايقىلە تقدىر ايستىكىم » و « برجوق خطالارله معلوم او لان ارغونونك كندىنه مخصوص برا سلوبى او ماش او سىدېدى قىمتى بدرجىيە قادر تزىيد ايىردى . » دىكە ايستىكىم ياك اي آكلاشىلور .

يكتا باھر يك درميان ايتدىكارى مطالعەلر يك دوغىرى او لەينىي اچجون كندىلر يله تماماماً هفکرم . يالكز اسلوبك اھىتى تقدىر ايىدەمدىكىم داير او لان نقطە نظرلىنى تصحىح ايجىلرى اچجون شو كوجوك مكتوبى كندىسەنە كوتىزىكىر .

ارقىم ئەمداشت يك

چىكى اعتراضى حىسىز بولويور سىز ؟ فقط ايشته بومكتوبىزى ده او قودم، ينه حىسىز او نادىغۇم قانع او لىم اكىر « برجوق خطالارله معلوم او لان ارغونونك كندىنه مخصوص برا سلوبى او ماش او سىدېدى » دىيە جىك يرددە « كندىنه مخصوص برا سلوبى او ماش ارغونونك هيج او ما زسه بوقدر خطالارى او ما زسە يدى ؟ دىيە كىز اوزمان آكلاشمىش او لوردق ؟ چونكە معلومدر كصنعتىدەك حسن compléxe مر كىسر . ومشهور بىدا .

عىجىلدەن شىزلالونك ياك كۆزلى ايضاح ايتدىكى كى بوجىتنىك مكملىتى ، مجموعك تولىد ايتدىكى ذوقك ، جزءلەرنىن ھېرىتەن حصوله كېتىدىكى آرىزى آرىزى ذوقىردىن يوكىك بولونماشە متوفىدر . ايشته بونقىلەدن باقارسەق « ارغونون » ده اسلوب آرامقىدە حقلى او نادىغۇزى كورۇزز ، او شىعىدى يە قدر چىقان بوتون شعر بىخواھىلرى كى نەياتى بىھوسكارلىق مخصوصلىدر .

ارغونونك ايجىندە بوتون او كىنجى محيط او لارق صەتكارلارك و ارقادەشلىرىنىڭ چەرمە لىنى بولق ضرورىدەر . تىلىم ايىر سىز كە « ھىجان émotion » لرى « مادباشدىرىمك matrerialiser » قدر كۈچ بىشى يوقدر . عىنى زماندە مادباشدىرىماش ھېجانلىرى تىلىد دىن دە قولاي بىشى موجىددىكەدار . بى « مادونا » ئى آتھاچىر « راتانىل ما داع ايد ؟ فەطبوبابدۇ ئىدىلەن « مادونا » ئى قوبىيە سەھىپلۇغىراف مالك او لە بىلەر . . . بعضاً بوبىلە قابىل او لەمپۇر . نە كەم بىھىدىلىق حامىد او لق تاقدىر مشكالىسە ئىبدالحق حامىدە بىزەمك هوسىلە فائىق عالى كى كولونج بى موقدە دەقلىق دەقلىق او قدر وارددر ، خلادە افندىم ؟ بومسالاھ صەنتىك مغلق او ما زسە بىلە توپىچە خەنچىجىزىتىدەر . بونك اچجون او ن دردنجىي تو مرودە بالخاصە بخت ايىدە جىكم . امىيدايدىرم كەۋازمان سەدە كىرى « حىسىز بولمازا سىك افندىم .

كەندا باڭىز